

Opmerkelijk debuut van oud-Groninger Hans Hansma Marinus

„Ik hoop dat die brieven iets vertellen over de schrijver”

Een literair debutant die de vijftig al gepasseerd is, dat komt zo af en toe voor. Maar iemand die meteen een hele cyclus aankondigt? Dat is nieuw. En volstrekt nieuw is ook dat bij elk te verschijnen deel een begeleidend boek met zogenaamde 'zendbrieven' behoort. Hans Hansma Marinus (52) publiceerde onlangs bij Querido het eerste deel van de reeks 'Het amfitheater', dat eerder al ten doop was gehouden door Henk van Os, de voormalig directeur van het Rijksmuseum en hoogleraar kunst- en cultuurgeschiedenis.

Ja,” zegt de schrijver, „het is nieuw. Dat denk ik ook. Maar zelf ben ik al tien, twaalf jaar met dit project bezig geweest.” Pas vrij recent stapte hij naar uitgeverij Querido („want aan een andere had ik nooit gedacht”) en die reageerde positief. De uitgever pakt nu uit met een speciale cassette en de mededeling dat er een complete cyclus op stapel staat. Wat tamelijk opmerkelijk is omdat de stijl van de eerste roman *Een druppelvormig plein* niet doet vermoeden dat het publiek in groten getale op dit werk af zal komen. De kritiek is tot nu toe bewonderend over het nieuwe,

▲ Hans Hansma Marinus: „Je weet zelf dat je schrijver bent, maar de buitenwereld kijkt daar heel anders tegenaan. Voor haar ben je niets.”

Foto:GPD

toeval,” legt Hansma uit. „Het zijn alle werkelijk verzonden brieven. Ik had ze ook voor mijzelf kunnen houden, maar dat is gewoon niet gebeurd. Zij zijn de wereld ingegaan. En op den duur is het plan ontstaan om deze brieven parallel met de roman uit te geven.

„Toen ik aan *Een druppelvormig plein* begon te schrijven kwam ik al snel tot de ontdekking dat het mij weinig moeite kostte om mij aan het schrijven te zetten. Veel meer moeite was het te blijven zitten. Tijdens het werk aan dat boek ben ik toen brieven gaan schrijven om te klagen of om afleiding te zoeken. Zo ontstonden er twee stapels papier, een met het ontwerp voor de roman en een met het briefje 'vrienden'. Die tweede stapel is organisch mee gaan groeien met de roman. Je kunt nu zelfs zeggen dat de roman in die brieven, tijdens het werk daaraan, is ontstaan.

Plachtje

grafie is een garenmandje waar de kat in heeft gespeeld,” citeert hij, wat ongemakkelijk met het onderwerp, zichzelf. Een schoolverleden met vele en tijdrovende inhaalmanoeuvres en een voortdurende drang te schrijven. Een studie culturele antropologie in Groningen en later bij prof. Henk van Os kunst- en cultuurgeschiedenis. Toen kwam wat hij zijn persoonlijk rampjaar noemt, 1982. „Mijn beide ouders kregen als op afspraak tegelijk kanker.” Hij besloot voortaan ook de naam van zijn moeder te voeren.

Psychologe

Vanaf dat jaar stond het voor hem vast dat hij schrijver zou worden. Zijn vrouw, Jacqueline, een psychologe, bood aan de kost te verdienen. Het echtpaar verhuisde naar Amsterdam. „Wij besloten alles in Groningen te laten voor wat het was. Ik heb er alleen mijn bibliotheek nog.

directeur van het Rijksmuseum en hoogleraar kunst- en cultuurgeschiedenis.

Ja," zegt de schrijver, „het is nieuw. Dat denk ik ook. Maar zelf ben ik al tien, twaalf jaar met dit project bezig geweest." Pas vrij recent stapte hij naar uitgeverij Querido („want aan een andere had ik nooit gedacht") en die reageerde positief. De uitgever pakt nu uit met een speciale cassette en de mededeling dat er een complete cyclus op stapel staat. Wat tamelijk opmerkelijk is omdat de stijl van de eerste roman *Een druppelvormig plein* niet doet vermoeden dat het publiek in groten getale op dit werk af zal komen. De kritiek is tot nu toe bewonderend over het nieuwe, eigenzinnige karakter van dit debuut en tegelijk geïrriteerd over de stijl.

Door **Jan-Hendrik Bakker**

„Het is nooit mijn bedoeling geweest een thriller te schrijven, of zelfs maar een boek met een plot," zegt Hans Hansma Marinus, terwijl in zijn gezicht een plotse lach verschijnt. „Ik denk ook dat mijn volgende boeken deze stijl zullen houden. Stijl is niet iets dat je na kunt streven, je groeit er naar toe. Ik heb tijdens het schrijven iemand naast mij gehad, een mee-lezer, die mij gestimuleerd heeft deze kant te op gaan. Zo is het langzaam ontstaan."

Compliment

Dan vertelt hij hoe op de uitgeverij mensen die *Een druppelvormig plein* gelezen hadden, zeiden „dat zij het absoluut niet na konden vertellen, zij wisten vaak ook niet waar het verhaal over ging. Maar, vertelden zij erbij, ze hadden het wel in één ruk uit gelezen. En dat vind ik een groot compliment."

Hoe zijn de brievenboeken ontstaan? „Het is

▲ **Hans Hansma Marinus: „Je weet zelf dat je schrijver bent, maar de buitenwereld kijkt daar heel anders tegenaan. Voor haar ben je niets."**

Foto:GPD

toeval," legt Hansma uit. „Het zijn alle werkelijk verzonden brieven. Ik had ze ook voor mijzelf kunnen houden, maar dat is gewoon niet gebeurd. Zij zijn de wereld ingegaan. En op den duur is het plan ontstaan om deze brieven parallel met de roman uit te geven.

„Toen ik aan *Een druppelvormig plein* begon te schrijven kwam ik al snel tot de ontdekking dat het mij weinig moeite kostte om mij aan het schrijven te zetten. Veel meer moeite was het te blijven zitten. Tijdens het werk aan dat boek ben ik toen brieven gaan schrijven om te klagen of om afleiding te zoeken. Zo ontstonden er twee stapels papier, een met het ontwerp voor de roman en een met het briefje 'vrienden'. Die tweede stapel is organisch mee gaan groeien met de roman. Je kunt nu zelfs zeggen dat de roman in die brieven, tijdens het werk daaraan, is ontstaan.

Plechtig

„Ik was heel verrast dat de uitgever, die brieven met de roman wilde publiceren. Als jij doorgaat daarmee, dan combineren wij de andere romans ook met een deel 'zendbrieven', hebben zij voorgesteld." Het woord 'zendbrief' is niet van de schrijver, maar werd op de uitgeverij gevonden. Het is een wat plechtige benaming voor een rondschrijven, vaak van een herderlijk karakter, zoals de brieven van Paulus, gericht aan de diverse gemeenten.

„Ik hoop," zegt hij, „dat uit al die brieven langzaam een portret ontstaat, dat zij iets vertellen over de schrijver. Maar de band met de romans moet informeel blijven en los." Hij heeft zich streng voorgenoemen de personages die in de brieven optreden gescheiden te houden van die in de romans. Van elke brief die nu met de hand geschreven wordt, gaat er voortaan ook één in de computer, bestemd voor de uitgever. „Maar ergens in Nederland bestaat een boek met alle handgeschreven brieven."

De persoonlijke geschiedenis van Hansma drukt zich voor een deel uit in zijn naam. Tot 1982 heette Hans Hansma alleen zó. „Mijn bio-

grafie is een garenmandje waar de kat in heeft gespeeld," citeert hij, wat ongemakkelijk met het onderwerp, zichzelf. Een schoolverleden met vele en tijdrovende inhaalmanoeuvres en een voortdurende drang te schrijven. Een studie culturele antropologie in Groningen en later bij prof. Henk van Os kunst- en cultuurgeschiedenis. Toen kwam wat hij zijn persoonlijke rampjaar noemt, 1982. „Mijn beide ouders kregen als op afspraak tegelijk kanker." Hij besloot voortaan ook de naam van zijn moeder te voeren.

Psychologe

Vanaf dat jaar stond het voor hem vast dat hij schrijver zou worden. Zijn vrouw, Jacqueline, een psychologe, bood aan de kost te verdienen. Het echtpaar verhuisde naar Amsterdam. „Wij besloten alles in Groningen te laten voor wat het was. Ik heb er alleen mijn bibliotheek nog. Ik ga er heen om te midden van mijn boeken te zitten." Er volgden eenzame jaren van literaire arbeid. „Je weet zelf dat je schrijver bent, maar de buitenwereld kijkt daar heel anders tegenaan. Voor haar ben je niets."

Een druppelvormig plein is een lyrische roman die zich concentreert op de taal en de klank van de woorden. Aan de hand daarvan vertelt ene Essie, brieven-schrijvend, over het verleden. Ze richt zich tot een zekere Teresa, uit het Spaanse Cordoba. In de roman zijn vier plaatsen van handelingen: Amsterdam, Groningen, Sicilië en het genoemde Cordoba.

De schrijver blijkt deze locaties zorgvuldig gekozen te hebben. „Ik zal er ook trouw aan blijven in mijn volgende romans," zegt hij. Amsterdam en Groningen lagen voor de hand. „In Syracuse heb ik gewoond en gewerkt in verband met mijn studie. Maar Cordoba heb ik bewust gekozen vanwege het Moorse verleden. Ik hou van plaatsen, die met de oude culturen verbonden zijn."

Hans Hansma Marinus: 'Een druppelvormig plein & Gezelletijd, Amsterdamse zendbrieven'. Uitgeverij: Querido. Prijs: fl.65.

9D 5-2-90